

IO1
Nacionalna raziskava
poročilo za Slovenijo

ZDUS
zveza društev upokojencev slovenije

Vsebina:

1. Metodologija	3
2. Pregled – cilji raziskave	3
3. Stanje v Sloveniji	3
4. Ukrepi: pripomočki, projekti, aktivnosti	6
4.1 Digitalni ukrepi	6
4.2 Ostali ukrepi (nedigitalni)	7
5. Primarna raziskava	9
6. Zaključki	13
7. Zahvale	13
Priloga – anketni vprašalnik	14

1. Metodologija

To poročilo je pripravila delovna skupina projekta Spomini (interno poimenovanje) s pomočjo sodelavcev projekta RESje (pomoč svojcem oseb z demenco). Večino informacij smo zbrali na podlagi razgovorov na srečanjih strokovnih sodelavcev, s poizvedovanjem in raziskavo sekundarnih podatkov. Del raziskav so opravili tudi študenti zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani.

Primarna raziskava – anketa na podlagi vprašalnikov o poznavanju in uporabi digitalnih pripomočkov za podporo osebam z demenco – je bila opravljena z različnih pristopi pridobivanja potencialnih anketirancev: osebni kontakti, preko elektronske pošte s priloženim vprašalnikom in spletnim vprašalnikom <https://www.1ka.si/a/56173>, kar je bilo objavljeno tudi na ZDUSovi spletni strani www.zdus-zveza.si

2. Pregled – cilji raziskave

Cilj te raziskave je predstaviti trenutno stanje na področju demence v Sloveniji, pregled nacionalnih politik in strategij za podporo osebam z demenco in njihovim oskrbovalcem. Po drugi strani pa je cilj identificirati in predstaviti aktivnosti, pobude in pripomočke, ki so na voljo – digitalne in nedigitalne, projekte in naprave, ki vzpodbujajo spomine ter ostale oblike podpore dementnim in njihovim svojcem.

3. Stanje v Sloveniji

V Sloveniji je okoli 32.000 oseb z demenco (ocena), to število pa se bo v 10 letih povečalo za 33 %. Poleg tega je posredno prizadetih še približno 100.000 svojcev, bližnjih, prijateljev in ostalih, ki skrbijo za dementne.

Bolezen traja od 10 do 15 let in zanjo še ne obstaja zdravilo. Demenca ima močan vpliv na zdravstveno, ekonomsko in socialno področje. V zadnjih 10 letih opažamo bistveno izboljšanje na vseh področjih skrbi za dementne: diagnosticiranje, obravnava, dnevni centri, oddelki v domovih za starejše, delo nevladnih organizacij itd.

Kako slovenska zakonodaja obravnava dementne ter njihove svojce?

Slovenska zakonodaja obravnava osebe z demenco z zakonskimi predpisi o socialnem varstvu ter predpisi o zdravstvenem in duševnem zdravju, saj klasifikacija bolezni demenco obravnava kot duševno motnjo oziroma bolezen.

Osebam z demenco in njihovim svojcem vse osnovne pravice kot državljanom in pacientom dodeljuje Ustava Republike Slovenije in zdravstvena zakonodaja. Poleg teh dveh temeljnih aktov pa je za osebe z demenco, ki imajo družino in otroke finančno pravno poskrbljeno že v Zakonu o družinskih razmerjih, ki jasno določa, da je polnoletni otrok dolžan preživljati svoje starše, če ti nimajo dovolj sredstev za preživetje in si jih ne morejo pridobiti. Zakonsko je določenih tudi več oblik socialne pomoči, v večini gre za finančno pomoč (Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, 2004).

Zakon o socialnovarstvenih prejemkih določa finančno obliko socialne pomoči, ki je lahko začasna ali trajna, za osebo, ki si preživetja ne more zagotoviti sam z delom, s pravicami iz dela ali zavarovanjem, z dohodki iz premoženja in iz drugih virov oziroma z nadomestili ali prejemki ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati.

Vsakdo, ki se znajde v socialni stiski ima pravico do prve socialne pomoči, ki jo izvaja mreža centrov za socialno delo, ki naj bi pomagali z informiranjem in urejanjem papirjev za pridobitev finančnih pomoči.

Možne so tudi fizične oblike pomoči in sicer pomoč na domu, kar zajema **socialno oskrbo na domu** in **mobilno pomoč**. Socialna oskrba na domu se zagotavlja osebam, ki imajo urejene bivalne razmere v domačem okolju, vendar se zaradi starosti ali invalidnosti ne morejo oskrbovati ali negovati sami. Mobilna pomoč pa obsega korekcijo motenj ter svetovalno in terapevtsko delo.

Zakon o socialnem varstvu uvaja tudi **družinskega pomočnika**. To je oseba, ki živi na istem naslovu kot uporabnik in mu nudi pomoč, ki jo potrebuje, vendar ne sem biti zaposlena ali prijavljena na Zavodu za zaposlovanje kot iskalec zaposlitve. Osebe z demenco so upravičene do družinskega pomočnika, če komisija za priznanje pravice do izbire družinskega pomočnika ugotovi, da gre za osebo s težko motnjo v duševnem razvoju, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb (Zakon o socialnem varstvu, 2007)

Po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb ima oseba z demenco, ki mu je priznana takšna oblika prizadetosti, pravico do nadomestila za invalidnost in pravico do dodatka za tujo nego in pomoč (Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, 1983).

V okviru zdravstvene zakonodaje so osebe z demenco in svojci deležni **pomoči družinskega zdravnika, patronažne službe in pa referenčnih ambulant**.

Oseba z demenco ima po Zakonu o zdravniški dejavnosti in kot pacient, ki ga ščitijo Pacientove pravice, pravico do hišnega obiska osebnega oziroma družinskega zdravnika in zdravniške oskrbe do mere, ki jo omogoča domače okolje (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti, 2013). Vključevanje patronažne medicinske sestre je po Pravilniku o izvajanju preventivnega primarnega zdravstva omejeno na dva obiska letno pri varovancih, ki so starejši od 65 let in so osameli in socialno ogroženi ter na dva obiska letno pri kroničnem bolniku, v primeru, da oseba z demenco spada tudi v to kategorijo.

Kot že omenjeno se v Sloveniji osebe z demenco klasificirajo pod osebe z duševnimi motnjami, zato imajo z Zakonom o duševnem zdravju pravico do zasebnega zastopnika in sicer v vseh postopkih obravnave v mreži za duševno zdravje (Zakon o duševnem zdravju, 2008).

Republika Slovenija je sprejela tudi Resolucijo o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020, v kateri je izpostavljen problem staranja prebivalstva in vse večja potreba po učinkoviti socialni mreži za oskrbo. Kot cilj je, za osebe z demenco najbolj zanimiv, podano dokončno sprejetje **Zakona o dolgotrajni oskrbi** in pa možnost skupnostnih oblik bivanja v lokalnem okolju (Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva, 2013). Od leta 2012 se na Ministrstvu za zdravje pripravlja tudi dokument Nacionalni program za celovito obravnavo obolelih za demenco, ki bo zajel celovito oskrbo le teh.

Nacionalna strategija o demenci:

Namen je celostna obravnava problemov povezanih z demenco: zgodnje odkrivanje in diagnosticiranje, domača oskrba z ustrezno podporo, podaljšana, institucionalna in paliativna oskrba. Leta 2010 je Ministrstvo za zdravje oblikovalo delovno skupino za pripravo prvega uradnega dokumenta o demenci na nacionalni ravni. Skupino so sestavljali strokovnjaki, predstavniki Alzheimer's Slovenija, člani različnih nevladnih organizacij in državni uradniki. Poglavitni rezultat je bil ustanovitev Nacionalnega centra za demenco, ki naj bi razvil nacionalno strategijo o demenci v sodelovanju z vsemi zainteresiranimi partnerji. Program, osnovan na zaključkih prvega nacionalnega dokumenta o demenci, je bil predložen organom Ministrstva za zdravje. Na žalost ni bil potrjen zaradi nasprotovanja manjše skupine nevrologov, ki so zahtevali več financiranja za njihove, predvsem teoretično - raziskovalne programe in niso prepoznali, da gre pravzaprav za dobro vseh.

4. Ukrepi: pripomočki, projekti, aktivnosti

4.1. Digitalni ukrepi

Obstajajo ponudniki varovanja na daljavo in podpornih tehnologij, ki omogočajo starejšim, da varno in samostojno čim dlje živijo v domačem okolju; a treba je poudariti, da je dejansko zanimanje in uporaba precej omejena.

V zadnjem desetletju je kar nekaj projektov financiranih iz evropskih virov, v katere so vključeni slovenski partnerji: Inštitut Jožef Štefan in druge raziskovalne ustanove in druge institucije (bolnišnice, domovi za starejše itd.) ter nekaj malih in srednjih podjetij ter društev.

Bolnišnica Slovenj Gradec sodeluje v EU projektu United4Health, kjer je njena vloga pilotsko testiranje, v katerega je vključeno preko 400 starejših. S spremljanjem pilotskih aktivnosti po vsej Evropi bodo preverjali možnosti nadzora kroničnih bolezni s pomočjo oskrbe in storitev na daljavo in ocenili ali so te storitve res učinkovite in cenovno sprejemljive. Glej <http://united4health.eu>

ukrep	opis	cena oz. dostopnost	dostopnost (link, online)	Razširjenost oz. dejanska uporaba
zapestnica	digitalni pripomoček za lociranje osebe z demenco, ki bazira na GPS tehnologiji		http://www.telos.si/Eka_hau/T301_W.htm	podatki o uporabni niso dostopni
spominske igre	digitalne miselne/spominske igre, dostopne na spletu	brezplačno	http://www.bistrinaspo mina.si/trening_za_spo min.html	dostopno na spletu
Senior+	nadzor oz. varovanje na daljavo	osnovni sistem varovanja 139,90 €; napredni sistem 179,90 €	http://www.seniorplus.si/varovanje-na-daljavo/stran/8	Senior+
United4Health	nadzor zdravstvenega stanja na daljavo	pilotno testiranje – EU projekt (ICT PCP)	http://united4health.eu/partners/slovenia/	13 EU partnerjev (poskusno)
SOS doma	sistem varovanja na daljavo, povezava s klicnim centrom in zdravstveno asistenco, uporabniki nosijo zapestnice	mesečna naročnina 19,70 € (osnovni paket) 26 € (razširjen paket)	http://pza.si/SOS-DOMA.aspx	Ljubljana in nekateri kraji

4.2 Ostali ukrepi (nedigitalni)

ukrep	opis	cena oz. dostopnost	dostopnost (link, online)	razširjenost oz. dejanska uporaba
MemoHELP	Preventivni projekt: delavnice oz. treningi za izboljšanje spomina starejših	Trajanje: marec 2012/ september 2013	http://memohelp.si/	Slovenija
Šole spomina	Različni izvajalci; delavnice za starejše, za spodbujanje mentalne aktivnosti	simbolični prispevek ali brezplačno		na različnih lokacijah po državi
RESje projekt	Podpora prostovoljcev svojcem dementskih: svetovanje, delavnice, telefonska linija, predavanja	trajni projekt	http://resje.zdus-zveza.si/	Slovenija
Alzheimers Slovenija: Spominčica	Podpora svojcem; Alzheimer kavarne, predavanja, delavnice, kampanje, skupine za samopomoč	trajni projekt	http://www.spomincica.si/?page_id=732&target=abotut-alzheimer-slovenia	Slovenija
Center starejših Periwinkle	Svetovalna pisarna za demenco	Trajni projekt	http://www.obcina-recica.si/?q=content/svetovalnica-za-demenco	lokalno
REUSE & RETRO 60+, za življenje z demenco	Spodbujanje podjetništva, ponovna uporaba predmetov in materialov, ki postanejo "snoezelen" pripomočki za dementsne	april 2014 – oktober 2015	http://www.centerponovneuporabe.si/projekti/retro-decor-60/60-reuse-retro-60-za-zivljenje-z-demenco	Ormož, lokalni doseg

Obstaja nekaj neformalnih skupin, združenj in društev, ki se ukvarjajo s podporo osebam z demenco, ki se predvsem ukvarjajo z osveščanjem, promocijo in izobraževanjem vseh generacij, pa tudi svetovanjem o vrstah pomoči in podpore ter razpoložljivih storitvah.

Nekaj zanimivih programov in projektov za osebe z demenco in njihove svojce.

- projekt RESje deluje kot samostojni projekt znotraj ZDUS – Zveza društev upokojencev Slovenije, nudijo prostovoljsko pomoč osebam z demenco in njihovim svojcem. Organizirajo srečanja, svetovanja, tudi po telefonu, usposabljanja, urjenje spomina itd., več informacij: <http://resje.zdus-zveza.si/>
- Spominčica – Alzheimer Slovenija, slovensko združenje za demenco. Organizirajo srečanja in tečaje za svojce, predavanja, samopomočne skupine, alzheimer kavarne, medijske kampanje, izdajajo publikacije in organizirajo konference; v začetku septembra 2015 bodo v Ljubljani gostili letno konferenco Alzheimers' Europe. Organizirani so tudi v manjših mestih, svetovanje svojcem pa nudijo tudi po telefonu trikrat tedensko. Več na: <http://www.spomincica.si/>

Poleg društev je tu še veliko prostovoljcev in drugih virov, kot so župnišča, krajevne skupnosti in podobno, ki na takšen ali drugačen način skrbijo za osebe z demenco brez svojcev ali bližnjih in so njihov glas v družbi.

Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sodelovanje organizira različne oblike podpore za svojce dementnih: delavnice za neformalne oskrbovalce, izdaja revijo Kakovostna starost, izvaja raziskave o staranju itd.

Organizacije kot so npr. ŠENT, Novi paradoks in Barčica prav tako pomagajo osebam z duševnimi motnjami in lahko dobro svetujejo družinskim članom dementnih.

Večina pobud in projektov se ukvarja z urjenjem spomina, prepoznavanjem demence in svetovanjem družinskim članom.

5. Primarna raziskava

Primarna raziskava je temeljila na anketi oz. vprašalniku, ki so ga skupaj vsebinsko zastavili projektni partnerji. Vprašalnik je obsegal 10 vprašanj na 2 straneh in je bil preveden v slovenski jezik (glej v prilogi na koncu poročila).

Anketo smo izvedli v februarju 2015, pri čemer smo uporabili različne poti za doseganje potencialnih respondentov, tako oskrbovalcev v domovih za starejše kot neformalnih oskrbovalcev – predvsem družinskih članov dementnih.

Pri iskanju respondentov smo med drugim tudi uporabili kontakte svojcev dementnih, s katerimi ima stike projekt RESje. Poziv za izpolnitev vprašalnika smo pošiljali preko elektronske pošte s priloženo priponko – vprašalnikom, objavljen pa je bil tudi na ZDUS-ovi spletni strani in nekaterih portalih in spletnih straneh za starejše. Mogoče ga je bilo izpolniti tudi on-line, saj je bil objavljen tudi v spletni obliki <https://www.1ka/a/56173>.

Za potrebe projekta RESje smo dodali še 5 dodatnih vprašanj in vprašalnik zastavili tako, da bo aktualen in uporaben samostojno, tudi po projektu Spomini.

Rezultati raziskave

V anketi je sodelovalo 71 oseb - respondentov.

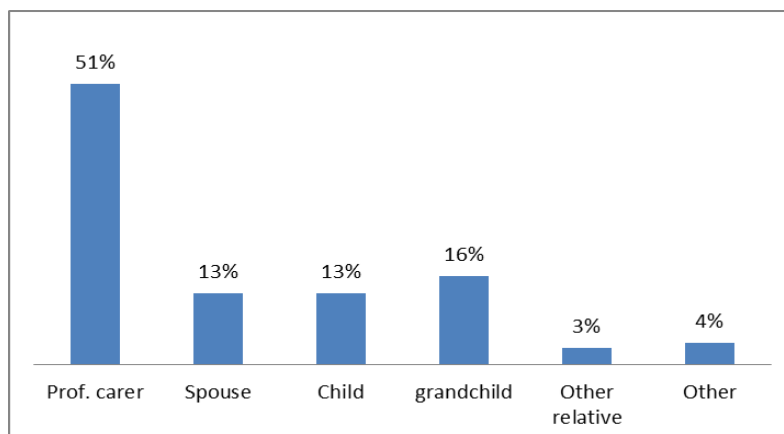
Njihova starost je bila od 23 do 76 let (rojeni med 1938 in 1992).

1. Kakšno je vaše razmerje do oskrbovanca/ke*?

Dobra polovica respondentov je v profesionalni povezavi z osebo, katero oskrbuje v domu za starejše ali pri starejših doma, torej so poklicni oskrbovalci.

V 13 % primerih gre za zakonskega partnerja/ico, enak je delež potomcev, ki skrbijo za dementne starše, v 16 % primerov so to vnuki, v 3 % pa drugi sorodniki; ostalo do »drugi (sosed, znanci, prostovoljci).

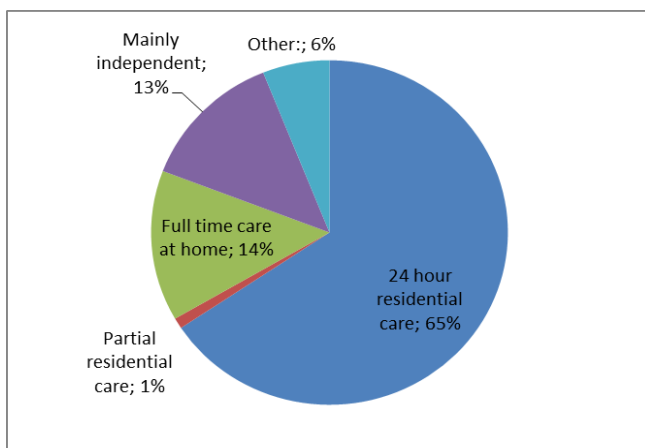
Glej grafikon.

2. Kakšne oskrbe je trenutno deležen oskrbovanec, za katerega skrbite?

65 % oseb z demenco, katerih oskrbovalci so sodelovali v tej anketi, so v 24 urni domski oskrbi, 14 % so v polni oskrbi doma, 13 % so še pretežno samostojni, za ostale pa skrbijo na drugačne načine (živijo v istem gospodinjstvu, občasna domska oskrba ipd.)

3. Kako spodbujate pogovor in druge odzive oskrbovane osebe?

Oskrbovalci spodbujajo pogovor in druge interakcije z dementnimi z različnimi aktivnostmi, (glej tabelo v nadaljevanju).

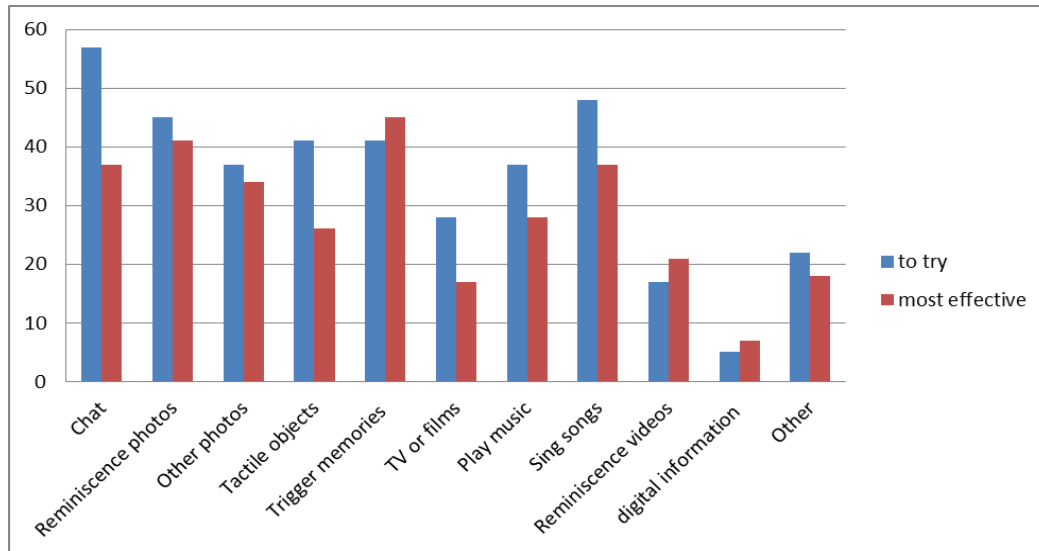
4. Kaj je po vašem mnenju najbolj učinkovito za spodbudo odzivov osebe z izgubo spomina?

Navedli smo več možnosti:

Govorim z njim in upam, da bo kaj razumel.
Skupaj gledamo spominske albume družine ali prijateljev.
Gledamo druge fotografije (različne tematike).
Z dotikanjem, vonjavami.
Z določenimi slikami, pogovorom ali drugimi pristopi, ki obudijo spomine (npr. šola, mladost, služenje vojaščine, zaposlitev, potovanja).
Z gledanjem televizije, filmov.
S predvajanjem glasbe.
S prepevanjem.
S prikazovanjem spominskih video posnetkov družine ali prijateljev.
Z informacijami na računalniku, tablici, iPodu, mobilniku (navedite):
Z drugimi aktivnostmi (katerimi):

Respondenti pravijo, da se jim zdi najboljši način za spodbujanje spominov ogledovanje fotografij, klepet in prepevanje.

Tabela: Primerjava aktivnosti oz. ocena najbolj učinkovitih načinov spodbujanja odzivov dementnih (rdeče obarvano).

Drugi načini oz. aktivnosti, ki so jih omenili respondenti, so še: skupna priprava obrokov, izleti, družabni dogodki, telovadba, vrtnarjenje, ples, risanje, sprehodi po soseščini in v naravi, namizne igre, čajanke in »kofetkanje« ter igranje z vnuki.

Kot še posebej učinkovite omenjajo še: nakupovanje, prepevanje, objemanje, obisk sorodnikov, kulturni dogodki, pripovedovanje o mladosti itd.

5. Ali veste, če je v Sloveniji na voljo kakršnikoli **digitalni** pripomoček ali sredstvo za spodbujanje spominov, pogovora oz. odzivov osebe z izgubo spomina (npr. na spletu, aplikacija za mobilne telefone ipd.)? Navedite!

Večina še nikoli ni slišala, torej ne pozna kakršnihkoli digitalnih pripomočkov, ki bi spodbujali spomine.

6. Ali veste, če je v Sloveniji na voljo kakšno drug (**ne digitalni**) pripomoček ali sredstvo za spodbujanje spominov, pogovora oz. odzivov osebe z izgubo spomina? Navedite:

Tudi pri tem vprašanju je velika večina respondentov odgovorila negativno.

Informacijska tehnologija:

7. Ali imate svoj računalnik oz. možnost uporabe ?
Podvprašanje: Če da, kaj?

76 % respondentov ima dostop do računalnika. 45 % od teh jih ima osebni računalnik, približno enak delež pa ima prenosnik. Ostali imajo tablični računalnik.

8. Kako bi ocenili vašo usposobljenost za delo z računalnikom?

76 % respondentov se je uvrstilo med povprečne uporabnike računalnikov, 23 % jih je začetnikov, 19 % pa so bolj zahtevni uporabniki.

9. Ali ste že kdaj uporabljali računalniški program za izdelavo video posnetkov (npr. Windows Movie Maker)?

Samo 14 % od vprašanih je že uporabljalo programe za izdelavo videa.

10. Ali imate mobilni telefon? Sledi podvprašanje: če da, kakšnega?

Vsi anketirani imajo mobilni telefon, polovica jih ima pametne telefone.

Ali ste pripravljeni še naprej sodelovati v projektu Digital Timelines?

26 % oz. večina svojcev dementnih je odgovorila pozitivno, vpisali so tudi kontaktne podatke.

6. Zaključki:

Kot je razvidno iz tako primarne kot sekundarne raziskave, v Sloveniji ne obstaja veliko digitalnih pripomočkov ali aktivnosti za starejše, kaj šele za spodbujanje spominov dementnih. Obstaja nekaj pobud varovanja na daljavo, ki nudijo dementnim in njihovim svojcem različne oblike podpore - naprave in IKT rešitve, ki omogočajo starejšim samostojno in neodvisno življenje doma.

Vendar poraba teh storitev v Sloveniji ni razširjena. Raziskave kažejo, da je le 3 % starejših zainteresirana za uporabo tovrstnih storitev, le 1 % pa jih dejansko uporablja. Te številke so zelo nizke v primerjavi z drugimi evropskimi državami; v Veliki Britaniji in Irskem jih uporablja 14 do 15 %, v skandinavskih državah pa od 6 do 10 %.

Podobno lahko zaključimo tudi glede storitev in pripomočkov za spodbujanje spomina za dementne; v Sloveniji smo jih našli le nekaj, pa še te razen vaj v urjenju spomina niso širše uporabljani. Očitno niso dovolj promovirani oz. informacije o njih ne pridejo do potencialnih uporabnikov.

Prepričani smo, da bo razvoj različnih storitev in pripomočkov za spodbujanje spominov oseb z demenco prav gotovo zapolnil vrzel v ponudbi različnih oblik podpore dementnim in njihovim svojcem.

7. Zahvala

Raziskavo za Slovenijo sta pripravili prof. Marija Milavec in koordinatorka projekta Alenka Ogrin ob prijazni podpori sodelavcev projekta RESje - Ana Cajnko, Jožef Škrli in drugi. Posebna zahvala gre tudi oskrbovalkam in vodstvom domov za starejše, ki so sodelovali v anketi in študentom Fakultete za zdravstvo, ki so zbirali gradiva in podatke za sekundarno raziskavo.

ZDUS, marec 2015

(priloga - vprašalnik)

Digital Timelines – projekt Spomini

Digital Timelines je dvoletni projekt, financiran iz evropskega programa Erasmus+, v okviru katerega bomo oblikovali in preizkusili program usposabljanja ter pripomočke, s pomočjo katerih bodo lahko udeleženci samostojno ustvarili video vsebine za podporo osebi z izgubo spomina. Cilj je izdelava učinkovitega orodja, ki bo brezplačno ali za majhen znesek na voljo osebam z izgubo spomina oz. njihovim oskrbovalcem. S vprašalnikom želimo najprej ugotoviti katere pripomočke oskrbovalci - sorodniki ali drugi, ki skrbite za dementne -že uporabljate oz. jih poznate. Tako bomo lahko oblikovali uporaben program usposabljanja in pripomočke.

Vprašanja za oskrbovalce:

Označite z X ustrezne odgovore:

1. Kakšno je vaše razmerje do oskrbovanca/ke*?

strokovni delavec		zakonec, partner		potomec (sin, hči, vnuk)	
drug sorodnik (dopišite):		prijatelj		drugo: sosed, prostovoljec (dopišite):	

2. Kakšne oskrbe je trenutno deležen oskrbovanec, za katerega skrbite?

24-urna oskrba v ustanovi		delna oskrba v ustanovi (npr. dnevni center)		24-urni nadzor doma		občasna oskrba doma		je pretežno samostojen	

3. Kako spodbujate pogovor in druge odzive oskrbovane osebe? Označite ustrezno v stolpcu A:

	A	B
Govorim z njim in upam, da bo kaj razumel		
Skupaj gledamo spominske albume družine ali prijateljev		
Gledamo druge fotografije (različne tematike)		
Z dotikanjem, vonjavami		
Z določenimi slikami, pogovorom ali drugimi pristopi, ki obudijo spomine (npr. šola, mladost, služenje vojaščine, zaposlitev, potovanja)		
Z gledanjem televizije, filmov		
S predvajanjem glasbe		
S prepevanjem		
S prikazovanjem spominskih video posnetkov družine ali prijateljev		
Z informacijami na računalniku, tablici, iPodu, mobilniku (navedite):		
Z drugimi aktivnostmi (katerimi):		

4. Kaj je po vašem mnenju najbolj učinkovito za spodbudo odzivov osebe z izgubo spomina? Označite v zgornji tabeli, v stolpec B.

5. Ali veste, če je v Sloveniji na voljo kakršnikoli **digitalni** pripomoček ali sredstvo za spodbujanje spominov, pogovora oz. odzivov osebe z izgubo spomina (npr. na internetu, aplikacija za mobilne telefone ipd.)? Navedite!

6. Ali veste, če je v Sloveniji na voljo kakšno drug (**ne digitalni**) pripomoček ali sredstvo za spodbujanje spominov, pogovora oz. odzivov osebe z izgubo spomina? Navedite:

Informacijska tehnologija – označite ustrezne odgovore:

7. Ali imate svoj računalnik oz. možnost uporabe ?

da		ne	

Če

osebni računalnik		prenosnik		tablica (npr. iPad)	

 da, kaj:

8. Kako bi ocenili vašo usposobljenost za delo z računalnikom?

začetnik		povprečni uporabnik		napredni uporabnik	

9. Ali ste že kdaj uporabljali računalniški program za izdelavo video posnetkov (npr. Windows Movie Maker)?

da		ne	

10. Ali imate mobilni

da		ne	

 telefon?

Če da, ali je to pametni

da		ne	

telefon?

Vprašanja za svoje:

11. Kaj niste vedeli, pa bi morali, ko ste začeli skrbeti za osebo z demenco?

12. Kaj vam predstavlja največjo težavo pri skrbi za osebo z demenco?

13. Kje ste dobili največ informacij o skrbi osebe z demenco?

14. Kako dolgo ste že opazili težave, preden je bila postavljena diagnoza?

15. Ali ste pripravljeni še naprej sodelovali v projektu Digital Timelines?

da		ne	

Na brezplačnih delavnicah vas bomo z uporabo preproste in dostopne tehnologije seznanili in naučili izdelave digitalnih in video albumov. Če želite več informacij o projektu ali se udeležiti brezplačnih delavnic ali pa le biti obveščeni o razvoju projekta, vpišite v spodnjo tabelo vaše kontaktne podatke.

ime		tel. št	
email naslov		leto rojstva	

Vaše kontaktne podatke bomo uporabili le za informiranje o tem projektu in jih ne bomo posredovali drugim. Hvala za sodelovanje!

Kontakt: ZDUS, Kebetova 9, 1000 Ljubljana
projekt Spomini, tel. št. 051 442 497, resje.zdus@gmail.com
ali tel. št. ZDUS 01 62 05 480, email: alenka.ogrin@zdus-zveza.si

*V vprašalniku uporabljane moške oblike se nanašajo tudi na osebe ženskega spola.